

Raadsvoorstel

Collegeverg. d.d. : 15 april 2025
Zaaknummer : 202525785
Afdeling opsteller : Bestuurszaken
Bereikbaar onder : +31455278496 , chantal.bocken@brunssum.nl
Portefeuillehouder : Wilma van der Rijt
Raadsvergadering d.d. : 3 juni 2025
Uiterlijke datum : Niet van toepassing

Aan de raad,**1. Onderwerp**

Ontwerpbegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 Stadsregio Parkstad Limburg

2. Uitgangssituatie (WAAROM?)**a. Aanleiding**

Voor de uitvoering van gemeentelijke taken kan worden gekozen voor een publiekrechtelijke samenwerking, waarbij een zelfstandige organisatie wordt opgericht die voor verschillende samenwerkende gemeenten taken uitvoert. Deze publiekrechtelijke samenwerking is gebaseerd op een gemeenschappelijke regeling (GR). Bij het overdragen van bevoegdheden naar een GR is het gevolg dat een gemeentelijk bestuur meer op afstand staat en minder invloed kan uitoefenen dan bij taken in eigen beheer.

P&C-cyclus GR

Eén van de sturingsinstrumenten voor de raad om grip te houden op de GR-en vormt de Planning & Control (P&C)-cyclus. De raad dient inzicht te hebben in de financiën van een GR om daar controle op uit te kunnen oefenen. De GR is daarom verplicht om:

- De kadernota voor het eerstvolgende jaar ter kennisneming naar de raden te sturen. Hierin worden de beleidsmatige en financiële kaders geschetst. De kadernota 2026 is aan de raad gestuurd.
- Uiterlijk 30 april de voorlopige jaarrekening van het afgelopen jaar ter kennisneming naar de raden te sturen. In juli volgt de definitieve en vastgestelde jaarrekening. De jaarrekening van het samenwerkingsverband laat zien wat afgelopen jaar gebeurd is in financieel en beleidsmatig opzicht. De raad kan hierop geen zienswijze indienen.
- Uiterlijk 30 april de ontwerpbegroting aan de raden te sturen, voordat deze wordt vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de GR (AB). In de begroting wordt aangegeven welke activiteiten de GR in dat jaar gaat uitvoeren en wat de bijdrage per gemeente is.

Zienswijze begroting

De begroting is voor de raad een belangrijk document om kaders te stellen. De raad heeft daarom de wettelijke mogelijkheid om binnen 12 weken, voordat de begroting aan het AB wordt aangeboden, wensen of bedenkingen kenbaar te maken tegen de ontwerpbegroting door het indienen van een zienswijze. De gemeenteraad heeft geen bevoegdheid om de begroting goed te keuren. Het Dagelijks Bestuur (DB) van de GR reageert voor vaststelling van de begroting door het AB schriftelijk én gemotiveerd op de ingediende zienswijzen door de raad. Het AB stelt vervolgens de begroting vast en stuurt deze uiterlijk 15 september naar de Gedeputeerde Staten.

Korting gemeentefonds 2026

Landelijk worden gemeenten de komende periode geconfronteerd met een korting op het gemeentefonds waarbij het jaar 2026 een dieptepunt kent. Hierdoor worden gemeentelijke organisaties gedwongen om te zoeken naar noodzakelijke bezuinigingen. De gemeenschappelijke regelingen zijn in de afgelopen periode gevraagd om, gelet op de knellende financiële kaders, als 'verlengd lokaal bestuur' hun verantwoordelijkheid hierin te nemen. Op 2 juli 2024 heeft ons college een brief gestuurd aan alle GR-en met daarin de opdracht om toekomstige besparingsmogelijkheden inzichtelijk te maken; waarbij wordt uitgegaan van een structurele taakstelling van 5%. Bijna alle Parkstadgemeenten en andere Zuid-Limburgse gemeenten hebben een soortgelijke brief gestuurd (Djumazaak 202425104).

In dit raadsvoorstel ligt voor de ontwerpbegroting van de Stadsregio Parkstad Limburg (SPL).

- b. Huidige situatie/probleemstelling
Zie onder 2.a.

3. Gewenste situatie (WAT?)

- a. Wat willen we bereiken?

De raad de gelegenheid te geven een zienswijze te geven op de ontwerpbegroting 2026 van SPL, zodat deze zienswijze betrokken kan worden bij de definitieve besluitvorming door het AB op 2 juli 2025.

- b. Kaders

1. eerdere besluitvorming (BBV nr.)

Ontwerpbegroting 2025 en meerjarenraming Stadsregio Parkstad Limburg (202398009)

2. traject tot dusverre

De ontwerpbegroting 2026 is in de vergadering van het DB op 26 maart 2025 behandeld. De aanbiedingsbrief is ontvangen op 26 maart 2025. De raad kan tot en met 18 juni 2025 een zienswijze indienen tegen de ontwerpbegroting 2026. Het AB stelt de begrotingswijziging 2025 (indien van toepassing) en de begroting 2026 vast op 2 juli 2025.

3. rol/ bevoegdheden college van B en W

Het college adviseert de raad over het wel of niet afgeven van een zienswijze.

4. algemene beleidskaders (landelijk/ provinciaal/ lokaal)

Wet gemeenschappelijke Regelingen (WGR)

Gemeenschappelijke Regeling SPL

5. past het voorstel in de strategische visie/ relatie met uitvoeringsagenda?

Het voorstel sluit aan bij actiepunten 10 (Vervullen actieve rol/volwaardig partnerschap bij regionale samenwerking) en 11 (Grip houden op functioneren en uitgaven gemeenschappelijke regelingen en anticiperen op aanstaande wijziging WGR) van het coalitieakkoord en uitvoeringsprogramma

6. relatie met programmabegroting/ financiële gevolgen

De ontwerpbegroting 2026 leidt tot een bijdrage voor Brunssum voor 2026 aan SPL van € 531.000,-. Dit betreft een daling van € 32.000,- (5,7%) ten opzichte van het in onze meerjarenraming 2026 –2028 opgenomen bedrag voor de gemeentelijke bijdrage voor SPL voor 2026. De bijdrage voor SPL voor 2026 wordt verwerkt in onze begroting 2026.

- c. Argumenten en overwegingen

Kerntaken

De gemeenten Beekdaalen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld en Voerendaal vormen samen de Stadsregio Parkstad Limburg (SPL). Vanuit SPL wordt samengewerkt via een gemeenschappelijke Strategische Agenda Parkstad 2021-2030 om te komen tot een duurzame economische, fysieke en sociale ontwikkeling, waardoor welvaart, welzijn, werkgelegenheid en voorzieningen zowel nu als op de langere termijn worden bevorderd en gewaarborgd. Kortom: een brede welvaart in Parkstad. De inzet hierop wordt langs twee lijnen invulling gegeven:

1. Het realiseren van een duurzaam economisch groeipotentieel door het creëren van nieuw perspectief en het verzilveren van kansen, ook grensoverstijgend; en
2. Het realiseren van leefbare en gezonde wijken en kernen door het integreren van een sociale en fysieke aanpak op gebiedsniveau.

De samenwerking verloopt via twee sporen: 1. via de kernagenda samenwerking en 2. via de flexibele samenwerking (flexibele schil). Hiermee wordt uiting gegeven aan het centrale uitgangspunt van elkaar binden waar dat nodig is (kernagenda) en flexibel zijn waar dat kan, uitgaande van de kracht van de “coalition of willing”.

In de regionale samenwerking is naast het AB en DB een cruciale rol weggelegd voor de bestuurscommissies (BC's), samengesteld uit de portefeuillehouders van de deelnemende gemeenten. De bestuurscommissies zijn

gegroepeerd rondom de zes kernthema's: Wonen & Herstructurering, Ruimte & Mobiliteit, Duurzaamheid, Economie & Toerisme, Sociaal Economische Structuurversterking en Grensoverstijgende Samenwerking (ressorterende onder het DB).

Het Parkstad bureau faciliteert het DB, AB en de Bestuurscommissies, zowel inhoudelijk als logistiek en heeft daarvoor structureel middelen beschikbaar via de regiobijdragen.

Strategische/specifieke ontwikkelingen

1. Het Nieuw Narratief van Parkstad

Het Nieuw Narratief -dat is gepresenteerd tijdens het 25 jarig bestaan van SPL op 30 augustus 2024- luidt: "Parkstad bied Ruimte!" en is het toekomstverhaal voor 2040. Het toekomstverhaal werkt toe naar een stevige groeiambitie en is nodig om sturing te geven, om draagvlak te creëren en om mensen en partijen te binden. Immers de overheid kan dit niet alleen. Gezamenlijk optrekken van bedrijfsleven, maatschappelijk middenveld, burgers en overheid is cruciaal voor het realiseren van de ambitie. Sturing op inhoud en proces van het tot stand brengen van dit nieuwe verhaal en het bouwen van de coalities rondom het narratief en het daarbij behorende uitvoeringsprogramma zal in 2026 veel vragen van de Parkstadorganisatie.

2. "Elke Regio Telt" en het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR)

Het NPVR is de praktische uitwerking door het Rijk van het rapport "Elke Regio Telt". De Regio Zuid-Limburg (waar Parkstad deel van is) is één van de regio's die valt onder het NPVR. Met dit programma gaan Rijk en regio een langdurige samenwerking aan met als inzet een leefbare regio, een duurzaam en bereikbaar voorzieningenniveau en een gezonde en kansrijke toekomst voor inwoners. Dit zal, net zoals de voorbereiding op de Regio Deal aanvragen, een intensief en langlopend proces zijn. Dit vraagt ook voor een verdere intensivering van de samenwerking op Zuid-Limburgs niveau.

3. De regio als schaalniveau voor overheidsdenken en handelen

De regio wordt steeds belangrijker als schaalniveau waar beleid, maar ook de programmatische uitwerking en uitvoering vorm krijgt. Duidelijke voorbeelden daarvan zijn de Regio Deals, het NPVR, NOVEX, de woondeals en het gebiedsgerichte mobiliteitsbeleid van het Ministerie van I&W. Door deze ontwikkeling hebben de Parkstadgemeenten de afgelopen jaren in toenemende mate profijt gehad van de investering, die zij al decennia lang doen in regionale samenwerking. De komende jaren zal het samenspel van Parkstad met Zuid-Limburg veel meer aandacht gaan vragen, omdat vanuit het Rijk dit schaalniveau steeds vaker wordt gehanteerd.

4. Het Zuid-Limburgs niveau

Op dit moment is (ook vanuit het Rijk) veel aandacht voor de opschaling naar het Zuid-Limburgs niveau. In toenemende mate vindt beleidsontwikkeling plaats op deze schaal, zoals de structuurvisies Wonen en Ruimtelijke Economie en het arbeidsmarktbeleid. De afgelopen jaren heeft het Novex-gebied Zuid-Limburg als vehikel voor beleidsontwikkeling gediend. De Zuid-Limburg agenda en Panorama Zuid-Limburg zijn daar goede voorbeelden van. Ook bij de Regio Deals en het NPVR wordt vanuit het Rijk steeds meer de verbinding op Zuid-Limburgs niveau gezocht. Dit levert niet alleen iets op, maar kost ook tijd en capaciteit. Mede omdat op deze schaal een goede governancestructuur en werkorganisatie nog ontbreekt. SPL wordt in toenemende mate gevraagd om dit gat te vullen.

5. Fondsenwerving en Programmamanagement: accentverschuiving in het takenpakket

De werkzaamheden van de Parkstadorganisatie zijn de afgelopen jaren sterk gewijzigd. Lag de nadruk in de periode 2014 tot en met 2017 op beleidsontwikkeling en de platformfunctie, vanaf 2018 met het starten van de voorbereiding van de Regio Deals in Den Haag, is steeds meer nadruk komen te liggen op lobby en fondsenwerving. Maar ook de 'programmatische handling' van subsidiestromen vraagt steeds meer capaciteit, zoals bij de Regio Deals 1.0 en 2.0 en het Volkshuisvestingsfonds. Deze ontwikkelingen zetten in 2025 door en zullen ook in 2026 impact hebben op de werkzaamheden van SPL.

6. Uitvoeringskracht

SPL is de afgelopen jaren succesvol geweest in het binnenhalen van subsidies (circa € 152 miljoen voor wonen en Regio Deals) die als motor voor de uitvoering van de strategische agenda hebben gediend. Op dit moment wordt volop gewerkt aan de uitvoering van de programma's, die met deze gelden zijn geïnitieerd. Dit gaat om een veelvoud van de subsidies (circa € 1,5 tot 2 miljard). Dit vraagt veel van alle betrokken partijen. Voor het Parkstad Bureau betekent dit dat sturing op de uitvoering van alle lopende programma's de komende jaren een topprioriteit is en blijft. De uitvoering van de lopende programma's is een belangrijke uitdaging voor SPL, de gemeenten en alle stakeholders. Het Nieuw Narratief zal zorgen voor een verdere intensivering. Dat roept de vraag op of de regio in de breedste zin van het woord voldoende is toegerust voor die opgave. Het vergroten van de uitvoeringskracht van de Regio Parkstad met al haar stakeholders kan een grote impuls voor het gebied betekenen. Investeren in uitvoeringskracht is een belangrijke randvoorwaarde voor het versterken van de brede welvaart van Parkstad.

7. De toekomst van het Parkstad bureau

Al deze ontwikkelingen hebben ook invloed op het takenpakket en de prioriteiten van het Parkstad Bureau. Daarom is het goed om regelmatig de discussie te voeren over de opgave van de regionale samenwerking en welk soort bureau daar bij hoort. Willen we de bovenstaande ontwikkelingen op een goede manier kunnen sturen en (laten) uitvoeren, zal dit wederom veel van de medewerkers van het bureau vragen.

(Re)actie GR naar aanleiding van brief 2 juli 2024

SPL stelt een drietal bezuinigingsmaatregelen voor die leiden tot een besparing van circa 5% op de gemeentelijke bijdrage voor de komende drie/vier jaar (zie bijgevoegde brief Bezuinigingsopgave GR Stadsregio Parkstad Limburg van 26 maart 2025). Samenvattend houden de bezuinigingsmaatregelen het volgende in:

1. Verlaging jaarlijkse regiobijdrage ringwegen van € 400.000,- naar € 200.000,-: de totale bijdrage aan de ringwegen blijft gelijk, maar de betaling daarvan wordt verspreid over meer jaren dan eerder was begroot. Voor de jaren 2026 t/m 2029 wordt een besparing van jaarlijks € 200.000,- gerealiseerd.
2. De post onvoorzien is verlaagd naar € 1.000,-.
3. Om volledig aan de Invulling van de 5%-taakstelling voor de jaren 2026 t/m 2029 te kunnen voldoen, vindt voor de komende jaren een taakstellende vermindering van de bedrijfsvoeringskosten plaats (tot uiteindelijk 5% in 2029).

Financiële ontwikkelingen

Uitgangspunten begroting SPL 2026:

1. In de begroting is een lichte inflatiecorrectie van € 13.000 opgenomen ten opzichte van het werkbudget van 2025 voor de uitvoering van de kerntaken om de inflatie enigszins te compenseren.
2. In de begroting is een bedrag van € 40.000 per jaar voor lobby inzake subsidieverwerving opgenomen.
3. Vanaf september 2022 ontvangt SPL rente op het uitstaande saldo bij schatkistbankieren. Deze rente bedraagt per 1 februari 2025 2,66%. De verwachting is dat de rente in de loop van 2025 verder zal gaan dalen. Voor de jaren daarna blijft de aanname gehandhaafd dat de rente geleidelijk daalt tot 0,25% in 2028. In de financiële verordening is vastgelegd dat 90% van die rentebaten verband houden met overschotten op programmagelden en dat 90% van de rentebaten daarom wordt toegevoegd aan de programmagelden. Het resterende deel van de rentebaten van 10% wordt (transparant) in mindering gebracht op de gemeentelijke bijdragen.
4. De langlopende verplichting Buitenring van structureel € 200.000 (verlaagd van € 400.000 naar € 200.000) per jaar maakt deel uit van de begroting. Deze verplichting loopt door tot en met 2034. De reserve is in 2034 hoog genoeg om de toekomstige afschrijvingen te dekken.
5. Het Regiobureau is belast met de voorbereiding en uitvoering van de kerntaken. Voor de uitvoering van kerntaken beschikt het Regiobureau in 2024 over een vaste bezetting van 33,6 fte (zie p. 10).
6. In 2023 is het functiewaarderingstraject (HR 21) afgerond en goedgekeurd door het AB. Dit heeft voor verschillende functies geleid tot een opwaardering. De ingroei (tot en met 2027) van de betreffende functiehouders naar het maximum van hun nieuwe functieschaal is opgenomen in de personeelskosten.
7. Voor personele capaciteit die nodig is voor de uitvoering van projecten met een tijdelijke (co)financiering wordt (beperkt) gebruik gemaakt van flexibele contracten.

8. Bij de materiële kosten is in 2026 een bezuinigingstaakstelling van € 1.000 opgenomen en vindt zodoende geen prijsindexering plaats.
9. De actuele prognose van de loonkosten formatie in de begroting 2026 is ongewijzigd ten opzichte van de prognose van de loonkosten formatie in de jaarschijf 2026 van de meerjarenbegroting 2026-2028 zoals vorig jaar opgenomen bij de begroting 2025.
10. Een structurele verlaging van de post onvoorzien tot € 1.000 met ingang van 2026.
11. Parkstad heeft een sluitende begroting. De bijdragen van de gemeenten daarin zijn in de basis opgebouwd uit twee delen; deze zijn voor 2026:
 - a. een regulier bedrag voor de kerntaken, de verplichting buitenring en de bedrijfsvoering (reguliere bijdrage);
 - b. een nog nader te bepalen bedrag voor Regionale Initiatieven¹ naar aanleiding van de taakstellende bezuiniging die de diverse Regionale Initiatieven opgelegd hebben gekregen en op dit moment nog nadere invulling behoeven.

De ontwerpbegroting 2026 leidt tot een bijdrage voor Brunssum voor 2026 aan SPL van € 531.000,- (p. 18 ontwerpbegroting). Dit betreft een daling van € 32.000,- (5,7%) ten opzichte van het in onze meerjarenraming 2026–2028 opgenomen bedrag voor de gemeentelijke bijdrage voor SPL voor 2026. De daling van de bijdrage wordt veroorzaakt door bovengenoemde punten en de eerdergenoemde bezuinigingsmaatregelen.

Advies zienswijze

Gelet op de eerdergenoemde ontwikkelingen wordt uw raad geadviseerd om geen zienswijze in te dienen tegen de conceptbegroting 2026.

d. Opties en keuze

Uw raad kan -in tegenstelling tot het bovenstaande advies- beslissen om:
Een zienswijze in te dienen tegen de ontwerpbegroting 2026 van SPL.

4. Bijlagen:

1. Ontwerpbegroting 2026 incl. meerjarenraming 2027-2029 Stadsregio Parkstad Limburg
2. Brief Bezuinigingsopgave GR Stadsregio Parkstad Limburg
3. Dashboard
4. Brief zienswijze ontwerpbegroting Stadsregio Parkstad Limburg

Het college van burgemeester en wethouders,

Burgemeester

Secretaris

¹ De Regionale Initiatieven zijn gemeentelijke initiatieven en taken waarvan in het verleden met de gemeenten is afgesproken dat de uitbetaling daarvan via SPL loopt. Het betreft de financiering van BTM, het Routebureau, Vestigingenregister, Visit Zuid-Limburg (voormalige VVV) en het Starterscentrum. SPL ontvangt facturen van de verschillende instellingen en factureert deze gebundeld door naar de gemeenten.

Raadsbesluit

Afdeling : Bestuurszaken
Registratiekenmerk : 202525785

De raad van de gemeente Brunssum,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 15 april 2025, afdeling Bestuurszaken ;

Besluit:

kennisnemen van de ontwerpbegroting van 2026 van de Stadsregio Parkstad Limburg en hiertegen **een positieve** zienswijze in te dienen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van **3 juni 2025**

De Raad voornoemd,

Voorzitter

Griffier